

REDACTIA

Deak Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.

Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună .. 2 "

Nrii de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

CE ZICE?

I.

În două numere de-arândul organul imperialist maghiar se ocupă cu atitudinea deputaților români în Dietă și se întreabă ce e de făcut în fața acestei atitudini agresive (?) a Românilor?!... Se înțelege; dă și rețeta, arătând ce măsuri sunt de luat pentru apărarea — ideii!

Să vedem, pe rând, ce zice și ce propune.

Întâi de toate zice că s'a înșelat plăcut în ceea-ce privește atitudinea deputaților români în Dietă. Se temea adecă organul lui Apponyi că deputații români vor face pe șireții diplomați: nu vor ataca adecă — ideia, ci vor face ochi dulci Ungurilor, înșelându-i asupra adevăratului lor ideal politic, ceea-ce ar fi adus după sine că Ungurii neștiind cu cine au a face, nu s'ar fi știut îngrădi, și astfel în viitor ar fi făcut o politică favorabilă — Românilor. Deputații români însă, scrie «Budapesti Hirlap» (numărul 194), iute și-au dat arama pe față, au atacat chiar dela început ideia de stat maghiar și astfel au deschis ochii Ungurilor, cari vor ști acum să ia măsuri pentru apărarea — țării, căci organul imperialist ne taxează drept dușmani ai țării, pentru-că nu împărtășim ideile neo-maghiarilor cari au pornit actualul curent șovinist.

Organul lui Apponyi neagă întâi de toate că Ungurii ar face politică de rassă. Prin urmare, zice, este nefondată acuzarea desrepetată a deputaților naționaliști că Ungurii atentează la naționalitatea celorlalte neamuri. Citează în privința asta politica primului rege ungar, atât de conciliant, după-cum și despre clasa conducătoare scrie: «Nobilimea maghiară nici odată n'a fost de fire exclusivă, în sânul ei nici-odată nu s'au dezvoltat teorii de puritate a rasei»...

Au zis altfel deputați naționaliști? Dar n'a fost poate nici unul care să nu se provoace la cumintele rege Ștefan și dr. Polyt li-a spus-o să se întoarcă la *vechea* politică de frăție! Plângerea naționaliștilor tocmai asta este: că actualii conducători politici maghiari s'au abătut dela vechile tradiții, au uitat de Eötvös și Deák!...

Se contrazice însă iute organul imperialist. Căci pe când neagă că politica actuală maghiară ar fi agresivă, scrie: »Cine se angajează în serviciul țintei politice maghiare, cine simte și cugetă ungurește, aceluia nația maghiară întotdeauna i-a dat și-i dă ș'acum teren de a se valoră în viața publică...«

Și ceva mai la vale:

»E deci acuză neîntemeiată că în Ungaria rasele cari nu aparțin Ungurilor, așa

zisele naționalități, sunt oprimate din cauza rolului conducător al Ungurilor...«

Iar' ca să illustreze mai bine contradicția și să se dovedească mai tare câtă dreptate au naționaliștii, «Budapesti Hirlap» mai scrie:

»Cine cu sufletul a devenit maghiar, fie că a fost de origine valah, ca Huniadeștii, slovac (?) ca Petőfi Sándor, sârb ca Damianich György, Vukovics Sebő, ori neamț ca Leiningen Károly, pe acela Ungurimea nici odată n'a ezitat a-l consacra figură mare națională...«

Dar' tocmai asta-i nedreptatea de care ne plângem. Noi vrem rol în țara asta ca *naționalitate*, nu ca *singuratici* asimilați în rassa maghiară. Și acestei dorințe a întreg neamului românesc au dat expresie deputații nostri. Ei au vorbit deschis, căci în cererea aceasta ne sprijinim pe art. lege, XLIV dela 1868; au vorbit fără ocoliri și rezerve, căci nu s'au dus nici n'au fost trimiși în Dietă să facă diplomație cu șiretlicuri, ci politică națională așa cum o simte și înțelege poporul. Ungurimea, îndeosebi bărbații conducători, ar trebui deci să le fie recunoscătoare deputaților români pe d'oparte pentru-că aceștia au vorbit deschis, pe de altă parte pentru-că au susținut *vechile tradiții*, singurele la cari *revenind*, Ungurii pot face politică proprie a întări țara, iar nu numai rassa maghiară!

Nu merită deci să fie amenințați deputații și poporul care face astfel de politică cinstită.

Intreg articolul e de altfel d'o condamabilă perversitate.

Șvabul devenit Rákosi Jenő și magnat, zice anume, că de aci încolo Ungurii trebuie să facă politică de rassă din cauza *politicei agresive a naționalităților*... Și vor fi mulți proști cari să creadă că într'adevăr, *naționalitățile* sunt agresive, căci noi ducem politică ofensivă, iar nu defensivă...

«Budapesti Hirlap» și dacă ea nu crede, își dă însă multă silință a face pe obștea maghiară să creadă în răutatea și primejdia — naționalităților. Prepară astfel opinia publică pentru politica lui Apponyi care pe noi vrea să ne trateze ca pe *dușmanii statului maghiar național*. Iată concluzia la care ajunge adică organul imperialist:

«E firesc ca politica națională maghiară să se mărginească pe terenul ca în primul rând să întărească economiceste și culturalicește pe Secui, Paloți, Ciangăi, Cumani, pe Ungurii de pe Alföld, apoi să asigure — pe *socoteala celorlalți* — dezvoltarea liberă a Șvabilor, a Sașilor din Sepuș, a Slovacilor dela răsărit și a Rutenilor, poate și a

Șocaților, dar să-și deie silință a destrăma prin colonizări, prin înființarea școalelor de stat, prin măsuri administrative și prin alte măsuri de felul acesta, **massele valahe**, Slovacimea panslavă apuseană, eventual pe Sârbii cu sentimente dușmănoase, ori să împedice ca *inteligenta săsească să ocupe teren în viața publică a statului*».

Desigur că ideile acestea le au șoviniștii imperialiști nu de când au intrat și vorbit naționaliștii în Dietă, ci am putea dovedi foarte ușor că au profesat aceste idei scrintite nainte cu ani de zile, când invitau naționalitățile să între în Dietă și acolo să-și spună durerile, iar nu în — memorande și replici!

Și totuși «B. H.», perversă cum este, exclamă:

«E de mirat că agitatorii naționaliști nu înțeleg asta. Nu înțeleg că sub dânsii, adică sub rassa lor, taie creanga și că în Unguri ei altoiesc ura de rassă, contra căreia se plâng fără motive, și ei vor fi cei cari să silească puterea de stat că *într'adevăr să urmeze acea opresiune de care se tot tânguesc*».

Asta e curat povestea cu mielul care turbură apa — lupului.

Tot Ungurul are însă un proverb care zice: «Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka»...

Alegerea din Arad este fixată pe Joi la 26 c. Lupta între partide este foarte înverșunată. Sunt patru candidați: Müller Károly, advocat în Arad, cu program independișt; vestitul Komjáthy Béla, — cel ce s'a distins d'atâtea-ori prin ura ce o poartă Românilor, — cu program kossuthist; Fényes Samu, cu program vâzsonyist (democrat) și Orosz Lajos cu program... fără program. Majoritatea alegătorilor însă se pare a se grupă pe lângă Müller Károly, om cu popularitate în multe cercuri din Arad.

Un bobârnac.

Scriind despre conferința lui dr. Siegmund, sas ardelean, ținută la Berlin, conferință în care tinerul Sas arată *primejdia valahă*, căci Valahii în fiecare an cuprind dela Sași aproape 1000 jugăre pământ, corespondentul berlinez al ziarului «Budapesti Hirlap» scrie:

«După conferințiar, între alții, a vorbit și deputatul din Reichstag Gerlach. Însă cu mult mai aspru, cu sentiment mai antimaghiar de cât dr. Siegmund... Ei bine, dl Gerlach a condamnat că Sașii spriginesc în Dietă *partidele cari susțin statul ungar*. După a sa părere ar fi mai bine, dacă Sașii cel puțin din când în când s'ar întovărăși cu celelalte naționalități împotriva *intereselor maghiare*».

Iată un german cu poziție în lumea germană, care dă Sașilor întocmai sfatul pe care l-a dat în articolele din «Tribuna» dl Eugen Brote.

Știm însă că organele săsești, deși, — recunoșteam — domol și aproape curtenitori, dar în fine respingeau foarte neted și sfatul și dreapta ce

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hoteluri, abrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, școale, comune și orașe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea-ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 1-6 filleri.

Telefon 561.

Telefon 561.

**Magyar Benoid-gáz
Részvénytársaság.**

Arad, Pécskai ut 1314.

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuară! Epistole de recunoștință din patrie și străinătate. Patente din patrie și străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesați primesc deslușiri detaliate.

Prospect gratuit, fără nici un contract.

li-se întindea. Pe ei — scriau — motive obiective (nu vre-un notariat public!) și istorice îi leagă de — Unguri, ei vor sprigini politica acestora fără considerare la politica pe care o fac — Românii; cât despre sfat: de unde și până unde să fie mai bun sfatul pe care-l dă un Român de cât politica circumspectă de veacuri? Cum să știe ce e bine un Român și să fie greșit ceea ce adoptă Kreuzschussurile dela Hărman ori Nochrich?!...

Cu un cuvânt: se achitau ușor de opincării de Români în sarcina cărora citau cuprinderea celor 650.000 jugăre de pământ...

Vedem însă că față de părerea deputatului berlinez merge mai greu.

Despre acesta nu pot zice că e interesat în cauză, nici nu pot trage la îndoială că are în vedere mai presus de toate interesele germane, interesele speciale săsești. Chiar acestea, după părerea lui Gerlach, cer ca cel puțin din când în când, S'așii să se alieze cu celelalte naționalități și împreună să lupte împotriva politicii agresive maghiare, iar nu să spriginească politica șovinistă, care — dacă e să triumfe — mai înainte de toate Sașilor are să-i dea lovitură de grație... Noi, Românii am dat adică dovezi strălucite de forța noastră de rezistență: n'am perit (ba am sporit) nici chiar pe vremurile când vlădicii noștri erau maltratați prin temniți, preoții trebuiau să aibă grija cânilor domnești iar țărâna scormonea în țarină străină, — până ce Sașii numai îngrădiți cu mari privilegii au înflorit... Și n'au fost loviturile șovine se vor resimți mai tare, până ce noi, obicinuiți cu năcazurile, vom suportă orice mai ușor.

Și dacă se solicită cu atâta curtuozie alianța Sașilor, asta se face nu pentru că în lupta ce purtăm am spera cine știe ce luptători aprigi. Li cunoaștem pe Sași, știm că nu se avântă nici se expun, ci după cum poporul de jos e iubitor de tihnă, așa și fruntașii lor le place mai ales să se trece de stâlpii puterii, iar nu să zgudue din temelii politica apărută de jandarmi! Interesul cel mare de a-i avea și pe Sași alături în lupta ce purtăm e tocmai ca astfel, prin ei, să atragem și mai mult simpatia marelui lumii germane, care e d'un preț moral deosebit, deoarece atunci când opinia publică germană va susține cu tărie interesele noastre și va combate curentul șovinist din Ungaria, oricât de îndrăzneți și încrezuți să fie cei dela Budapesta, tot își vor trage seamă până să pună la cale prigoniri de pildă cum au fost cele pe atâția fruntași români, sârbi și slovaci i-a pornit la Vaș și Seghedin.

Politica noastră e aprobată de Germanii din Berlin și avem acolo simpatii chiar așa și atunci, când Sașii caută să sperie pe frații lor din Germania când cu panslavismul când cu primejdia valachă... Ne gândim: decât sprijin moral nu ni-s'ar face parte, dacă Sașii s'ar alia — cel puțin din când în când — cu noi și împreună am cumpeni cum să dăm asalt politicii de maghiarizare, d'opotrivă de păgubitoare și pentru Români și pentru Sași.

Iată de ce ani dori ca dacă Sașii nu vor să accepte statul nostru, să simtă cel puțin bobârnacul dela Berlin, bobârnac dat tocmai la vreme, căci azi-mâine Sașii devin mai guvernamentali decât guvernul, mai catolici decât papa, cum se zice. Conferența cum a fost și a lui dr. Siegmund n'au adică alt rost și altă țintă, decât să motiveze actuala politică a guvernului. Și dacă nu l-a plătit Kossuth ori Apponyi pe dr. Siegmund, apoi iată, zicem noi, că mare răsplătă i-se cuvine pentru chipul cum servește politica șovinistă care întâu Sașilor are să le dea la cap!

Din Dietă.

— Ședința dela 23 Iulie. —

În ședința de Luni a fost pus la dezbateră budgetul ministrului de comerț, dar nici acesta n'a atras atențiunea și interesarea deputaților. Când Justh a deschis ședința erau de față numai douăzeci și patru de deputați, se verifică procesul verbal al ședinței trecute.

Prezidentul spune, că ministrul Polónyi cere să i-se dea concediu. Camera îi dă cu plăcere.

Se pune la dezbateră budgetul ministrului de comerț.

Babó Mihály, ca referent prin o vorbire mai lungă constată, că relațiunile dintre Austria și Ungaria din punct de vedere economic nu sunt de fel mulțumitoare pentru Ungaria. Urmează deci ca Camera să se străduiască și să stăruie pentru independența economică. Laudă virtuțile lui Kossuth. Cere ca ministrul să se nizuiască să-și crească oameni inteligenți. Constată totuși o îmbunătățire în cele finanțiere. Recomandă budgetul spre votare.

Kossuth Ferencz, ia cuvântul și-și desfășură programul său băncilor mai toate goale. Mărturisește, că dorește să facă politică folositoare pentru Ungaria în privința comercială. Scopul guvernului actual e năsuința de a ajunge la independența economică.

Teodor Mihali se ocupă cu gravaminele făcute naționalităților prin nerecunoașterea partidului naționalităților. Kossuth i-a scris anul trecut o epistolă, în care îl recunoaște că-i prezident al naționalităților.

Kossuth: Aceasta-i eroare, nu poate fi drept.

Mihali: Poftește, aici e cuverta.

Kossuth: Pentru cuvertă doar nu eu sunt responsabil?!

Mihali: Sunt aici necesitat să fac cunoscut conținutul epistolei. O cetește și reese foarte limpede și deslucitor că Kossuth, când a ținut sfătuire pentru ajutorarea rezerviștilor, a invitat și clubul naționalităților. (Mare zgomot). Vorbind despre budget arată cât de primejdios ar fi pentru țară dacă s'ar duce la îndeplinire independența economică fără de nici o tranziție. Cere apoi să se ia dispoziții, ca băncile să nu dea bani pe împrumut cu procente mai mari de opt. Nu primește budgetul.

Maniu condamnă politica de maghiarizare ce se urmărește și pe la căile ferate. Oficianții dela căile ferate, cari sunt de naționalitate română, sârbă sau slovacă, sau sunt delaturați sau trebuie să se maghiarizeze.

Camera primește budgetul ministrului de comerț.

Ședința se ridică la orele 3.

Preoți păcătoși. Preoții din protopresbiteratul Stamfa au înaintat o rugare patriotică (!?) primatului Vaszary, rugându-l ca să suspendeze din postul de paroh pe Juriga, deputatul dietal, căci acesta e un agitator panslav foarte primejdios, după ce l-a suspendat să-i ia darul preoției și să-l eschidă din sinul bisericii.

Foarte corect! Dreptul nu trebuie să fie la un loc cu păcătoșii!

Din România.

Știri dela expoziție.

I. P. S. Sa Vladimir de Repta, Mitropolitul Bucovinei și al Dalmației, a anunțat că în cursul lunii viitoare va veni în București spre a vizita expoziția: I. P. S. Sa va fi însoțit de numeroși deputați din dieta Bucovinei și din Reichsrath dela Viena.

Ziarul »Pester Lloyd« primește din Sibiu următoarele:

La 22 Iulie st. n. va plecă la Sinaia, în urma invitațiunei regelui României, comandantul corpu-

lui de armată de aici, mareșalul Iosif Gauderna de Kis-Demeter împreună cu o suită din care face parte generalul baron Pilsner-Baltin, comandantul brigadei din Brașov, generalul Tarruk de Sen seshorst din Sibiu, șeful statului major, colonelul Sarkovici, colonelul Mihai Șandru (român), comandantul reg. 2 de infanterie din Sibiu și mulți ofițeri superiori din corpul 12 de armată

Intrările în expozițiune în ziua de 6 Iulie au fost: 2688 persoane și 23 trăsuri.

Sâmbătă pe la orele 7 seara dl Ionel Brătianu fost ministru, a vizitat expozițiunea, analizând cu un interes vădit vederea generală a expozițiunii.

La concursul de pictură și icoane au reușit dl Verona premiul I, căruia i-se va încredința comanda Tripticului național în valoare de 1500 lei.

Pentru icoane dl Octavian Smigelski care obține un premiu de 250 lei.

A sosit în gara Filaret un transport cu obiecte de artă din Peking, ale expozițiunii Out-Chiaique. Aceste obiecte se vor afla în pavilionul internațional.

— Din tot ce are expoziția mai atrăgător «Cula borească» place mai mult. E și așezată la o înălțime care dominează, dar se deosebește de toate celelalte clădiri prin importanța istorică a exteriorului și prin interiorul bogat în comori variate. Aici se găsesc diferite podoabe ale vechilor case boeresti, odăjdii și scule prețioase ale bisericii armenie, iar jos un altar după modelul vechilor altare ale aristocrației noastre. Interiorul altarului acestuia e zugrăvit de doi din pictorii noștri de frunte, dñii Verona și Georgiu (specialiști amândoi și în pictură bisericească) și reprezintă momentele mai de seamă din istoria noastră națională.

Inaugurarea muzeului de istorie naturală dela sosea, se va face în cursul lunii Septemvrie.

M. S. Regele și A. S. Principele Ferdinand vor onora cu înalta lor prezență această solemnitate.

Director al muzeului de istorie naturală e după cum se știe dl dr. Antipa, inspector general al pescăriilor statului.

Dl Ioan Kalinderu administratorul domeniilor Coroanei, va înființa un muzeu de belle arte în casele d-sale din strada Renașterei.

Monumentul lui Lascar Catargi. Ziarele din Florența anunță că sculptorul Romanelli a isprăvit de modelat monumentul lui Lascar Catargi.

În partea de mijloc a monumentului se află două figuri reprezentând unirea Moldovei cu Muntenia.

Altă parte a monumentului reprezintă pe Catargi anunțând principelui Carol această unire, care dă noi forțe României și prestigiu casei domnitoare române.

În jurul monumentului se află un țăran român care lucrează la arat și descărcători din portul Galați cari lucrează la descărcatul vapoarelor.

Ziarul »Nazione« spune că monumentul este minunat de frumos.

Sculptorul Romanelli a terminat de asemenea și monumentul funebru al soției senatorului Poroinanu.

Dizolvarea Dumei.

Din veștile rusești de Sâmbătă nu era greu a prevedea că zilele Dumei sunt numărate. După ce au întărit garnisoana din Petersburg cu șeptezeci de mii de ostași, Duma a fost disolvată prin un ucuz al Țarului. Ucuzul n'a fost nici măcar citit, simplu au fost închise porțile și deputații oprți prin soldați să între în sala de ședințe. Deși Țarul a dat un manifest în care promite a convocă cât mai curând din nou reprezentanța națională, Duma n'a făcut ac-

de supunere ci a trecut pe teritor finlandez să-și continue acolo activitatea. Prin faptul acesta Duma trece pe terenul revoluțiunii deschise și lumea privește cu înfiorare la desfășurarea lucrurilor: cine va învinge? Revoluțiunea ori reacțiunea. Telegramme oficiale înfățișează situația internă de liniștită, depeșele particulare însă toate vestesc că iritațiunea e la culme și revoluțiunea poate izbucni din ceas în ceas.

Iată telegramele:

Ucazul de dizolvare.

Petersburg, 23 Iulie. Foia oficială de eri publică un ucaz al Țarului prin care se ordonă dizolvarea Dumei imperiului, fixând deodată convocarea noii Dume pe 5 Martie 1907. Termenul noilor alegeri se va fixa ulterior.

Duma nu se împrăștie.

Londra, 23 Iulie. Membrii Dumei au ținut Sâmbătă și Duminecă mai multe consfătuiri intime. După ce au constatat că în Petersburg nu pot fi în siguranță au trecut în Vjborg din Finlanda. Aici au hotărât ca Duma să rămâie și pe mai departe ca adunare neoficială.

Estremiștii — precum se vestește — vor să proclame un guvern provizor și să detroneze pe Țar.

In pragul revoluției.

Petersburg, 23 Iulie. Dispozițiunea generală este foarte iritată. Circulă felurite vesti, între altele că Duma va publica un manifest în care se va provoca populațiunea să prindă arma. Duma întreagă e în Vyborg (Finlanda). Iritațiunea deputaților este de nedescris. Toată lumea e convinsă că acum nu poate urma altceva decât revoluțiunea.

Conferența de pace despre dizolvarea Dumei.

Londra, 23 Iulie. În ședința de deschidere de eri a conferenței de pace ministrul-șef Campbell-Bannerman, a ținut un discurs, în care a salutat pe membrii Dumei cu următoarele cuvinte:

— *Duma a murit, trăiască Duma!*

Toți membrii conferenței s'au sculat în picioare și au aplaudat pe ministrul-șef. Scena a făcut adâncă emoțiune în conferența de pace.

Rusia înaintea falimentului.

Petersburg 23 Iulie.

Deruta totală a valorilor rusești este inevitabilă. Un grup de bancheri, în frunte cu casa Mendelsohn fac toate eforturile pentru a feri piața de sguduire, se crede însă că aceasta totuși nu se va putea evita.

Ziarele din Paris, condamnă foarte actul de violență al dizolvării, pe care-l numesc fatal, și care va duce Rusia la totală derută materială.

Ce zice Ucazul?

Petersburg, 23 Iulie. Ucazul de dizolvare a Țarului, care poartă datul de 22 c, con-

ține următoarele: Din propria-ne voință am invitat pe reprezentanții națiunii pentru a săvârși munca legislativă, având încredere în grația divină și în viitorul strălucit al națiunii am așteptat binele patriei dela activitatea lor. Preocuparea noastră continuă a fost să aprindem lumină în popor și să ușurăm sarcinile poporului prin măsuri de înlăturare a condițiilor de muncă și a câștigării de proprietate. Ne-am înșelat însă amar în așteptările noastre. Reprezentanții națiunii, în loc de a se fi consacrat muncii, au depășit limitele cercului lor de competență, s'au dat la censurarea activității autorităților noastre și s'au ocupat de imperfecțiunile legilor fundamentale cari pot fi schimbate numai prin noi. Reprezentanții națiunii în sfârșit au săvârșit fapte de-a dreptul contrare legii, așa de ex. Duma voia să dea un manifest către națiune. Țărănimea ațâțată prin aceste fapte contrare legilor n-a așteptat sanarea stării ei precare, ci s'a resvrătit în mai multe ținuturi, a denegat supunerea legilor și s'a împotrivit autorităților. Supușii noștri însă trebuie să știe, că ușurarea sorții poporului numai așa e cu putință dacă domnește pace și liniște. Volnicii și fapte contrare legilor nu vom permite și vom silii cu întreaga putere a statului pe resvrățitori la respectarea voinții noastre cezare.

Conspirație militară împotriva Țarului.

Paris, 23 Iulie. Depeșe din Petersburg aduc știrea că în Peterhof domnește cea mai mare groază și sub impresia aceasta s'a născut pasul hotărâtor al Țarului, cu dizolvarea Dumei. Vineri s'a descoperit o conșpirație militară împotriva vieții Țarului. Soldați și marinari s'au conjurat să atace palatul în timp de noapte, în caz de nevoie să-l bombardeze și să-l facă pe Țar în cazul cel mai bun prizonier.

Antecedentele. Petersburg. — În timpul nopții au sosit trupe și artilerie puternică.

Comandanții trupelor au ținut o consfătuire și apoi au plecat. Aceste concentrări de trupe sunt puse în conexitate cu dizolvarea imediată a Dumei. Deoarece însă Duma a scos din manifestul său pasagiul vehement, se crede că luarea măsurilor violente contra ei se va amâna.

Petersburg. O mare agitațiune a domnit după ședința de eri a Dumei cu deosebire în cercurile stângerii. S'a răspândit zgomotul că chiar azi se vor lua măsuri energice contra membrilor ei, precum dizolvarea și confiscarea tuturor ziarelor. În tot timpul nopții au sosit trupe dela Krasnoeselo, iar sara comandanții au ținut o consfătuire pentru a se înțelege asupra dislocării în vederea unor eventuale turburări.

Din străinătate

Conflictul cu Grecia. Ziarul »Neue Freie Presse« află din București, că conflictul greco-român se înăsprește din ce în ce.

Faptul că Grecia a izbutit să obțină pentru supușii greci din România protecțiunea Rusiei, este considerat ca un succes al gu-

vernului grecesc și, în același timp, o dovadă că ministrul de externe al Rusiei, contele Iswolsky, are puține simpatii pentru România.

În acelaș sens este comentată și ordonanța dată de guvernatorul Basarabiei, prin care armatorii sunt autorizați a schimba bandiera grecească cu cea rusă, spre a se sustrage dela suprataxele promulgate de guvernul român.

Ziarul vienez se întreabă dacă, față cu această situație, guvernul austro-ungar n'ar face bine să facă demersuri la Atena în vederea unei înțelegeri între cele două state în conflict.

Se telegrafiază din Atena că reprezentanții puterilor au adresat guvernului grecesc o declarație formulată în termeni foarte amicali, prin care își exprimă speranța că măsurile luate pentru a împiedica formarea de bande grecești pe teritoriul grec vor avea un rezultat eficace și că guvernul grecesc va stăruii în această energetică acțiune.

Lordul Fitzmaurice, sub-secretar la extene, a declarat în Camera Lorzilor din Londra, că ambasadorii puterilor străine au făcut la 3 Iulie st. n. pe lângă ministrul afacerilor străine al Greciei, demersuri comune și reprezentanții verbale, în chestiunea bandelor cari continuă a comite excese în Macedonia și primesc ajutoare și sprijin la frontieră grecească.

În același timp ambasadorii au exprimat speranța că guvernul grecesc nu va omite nimic pentru a pune capăt acestei primejdioase stări de lucruri.

Bandele grecești în Macedonia. Din Salonice se comunică următoarele:

După comiterea măcelului dela Aghiutani, chiar în aceeași seară antartii s'au retras dincolo de râul Vistrițu.

O altă bandă, compusă exclusiv din greci din Grecia (vre-o 40 de inși), și-a făcut apariția Vinerea trecută în ținutul Cocovei. Aci au luat nouă greci de prin sate, cari să le servească de călăuză. Aceștia, nevoind să le facă acest serviciu de frica armatei, au fost bătuiți de antartii și apoi uciși.

Românii din Ierolivad și Dolidin sunt foarte neliniștiți, din cauză că se zvonește că bandele cari și-au făcut apariția în ținutul Cocovei, sunt exclusiv destinate pentru distrugerea acestor comune.

Conflictul vamal cu Austro-Ungaria. — Credit pentru căi ferate.

Belgrad. Se asigură că dl Passici are intențiunea ca după închiderea Skupcinei să se ducă la Abazia și apoi la Viena pentru a se interesa personal de chestiunea conflictului vamal, dacă până atunci ea nu primește nici o soluțiune.

Belgrad. În ședința de eri a Skupcinei ministrul lucrărilor publice a cerut un credit extraordinar de 2,600.000 dinari, pentru construcțiuni de căi ferate.

Manifestațiuni anti-creștine în Egipt.

Londra. »Daily Telegraph« află din Alexandria că musulmanii din Senofar (Egiptul de sus), au făcut manifestațiuni contra creștinilor pe cari iau bătut și prădat. Vinovații au fost arestați, dar au fost puși în libertate imediat, sub cuvânt că ei ar fi fost beți. Asemenea incidente s'au produs și la Elfaym, dar poliția n'a intervenit.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoi. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOȚUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-rostag yár.

Numărul Telefonului 96

Punerea pietrei fundamentale a primei biserici române în Statele-Unite.

«Românul» din America, în numărul său din urmă, publică un raport despre o frumoasă serbare a punerii pietrii fundamentale a primei biserici române din Statele-Unite. Ziarul reproduce și o fotografie a serbării din care vedem câtă lume românească a luat parte la serbare și cât de mare a crescut numărul emigranților români, singur numai în Cleveland.

Despre înălțătoarea serbare eată cum scrie «Românul»:

Ce n-a crezut nimeni, la ce nu se așteptase numai cu câteva luni mai înainte nimeni; dar ce au dorit toți creștinii Români, azi este.

Avem biserică Românească. În ziua de prima Iulie 1906 s'a pus piatra fundamentală, pe care bază se zidește casă Domnului ceresc.

Cu inima plină de bucurie, cu lacrimi de bucurie am stat credincioșii Români pe lângă locul bisericii pe lângă fundamentul deja ridicat.

Pe veci va fi neuitată aceasta măreață zi, serbătoare a neamului nostru mult persecutat nu va uita nici unul, că în aceasta zi s'a pus piatra fundamentală vieții noastre românești în America.

Avem biserică, avem tot, unde ne ruga Domnului Ceresc, avem unde-i aduce mulțămintă pentru marea îndurare a lui.

Solemnitatea, festivitatea a fost ridicată în ce privește simțământul religios, național, în ce privește frumuseța într-o cât a tras admirațiunea și neamurilor străine de noi.

Toate jurnalele din aceste state au scris articole frumoase, cele locale au reprodus ilustrațiuni împreună cu descrierea serbărilor. Și noi reproducem după cel mai mare jurnal după Cleveland Plain Dealer o ilustrațiune frumoasă.

Opt preoți au săvârșit actul divin. A pontificat secretariatul episcopal.

S-a citit din partea păr. Dr. Ep. Lucacia într-o predică frumoasă, actele de memoriu și numele membrilor donatori, apoi s'au așezat piatra fundamentală, s'a sfințit locul bisericii.

Au ridicat nimbul serbării societățile Române reprezentate prin numeroși membri. Societatea «Carpatina» cu aceasta ocaziune s'a arătat, că e deamă de numele ei bun ce l-a câștigat ca prima societate Română fondată în America.

Cu prezidentul ei vrednic cu dl Gerasim Bota în frunte așteaptă preoții cari vin să slugiască. La sosirea lor, muzica națională Română intonă «Deșteaptăte Române». Cu steagurile frumoase de nou sfințite îi petrec până la locul sfințirii pe preoții sosiți.

După actul divin tot cu muzica în frunte îi petrec până urcă în trăsura.

Frumoasa uniformă a acestor vrednici Români aparținători societăți gândea, că numai sunt Români persecutați, ci membri unuia mare neam cinstit de țaria lor.

Asemeni tinera și frumoasa societate «Carmen Syilva» se prezintă în corpore și face fală neamului.

Am avut ocaziune a participa cu toți Români la aceasta mare serbare, am avut ocaziune a vedea, că Români nici în aceste țări străine nu se lapădă de religiunea, de limba lor, de dragostea de neam și vroesc a face și fac casă lui Dumnezeu unde să se roage să ceară ajutor, tărîe în luptele lor, unde să învețe tot ce e bun folositor. La așa credincioși le va da Atotputernicul darul său, vor putea vedea ridicat edificiul, în curând vor avea, un loc unde se propovăduște pacea, buna-înțelegere, unde au ajutor, unde vor fi primiți și unde li se vor primi rugăciunile.

Dumnezeu ajute!

Internatul Vancean de fetițe din Blaj.

Până în ziua de 15 August n. a. c., se escrie concurs pentru primirea în Internatul Vancean de fetițe din Blaj.

1. Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an școlastic 240 cor., solvibili în două ori cel mult patru rate anticipative, pe lângă aceea o taxă anuală de înscriere de 6 cor. 30 fil., pentru elevele din clasele elementare, și de 12 cor., pentru cele din clasele civile, apoi 2 cor., pe an pentru bae. Elevele, cari vor învăța limba franceză ori muzica instrumentală, vor solvi separat unele taxe moderate.

2. Fiindcă elevele vor trebui să poarte vestiminte uniforme, se vor solvi pentru acestea câte 23—36 cor., după vrăsta fiește căreia. Uniforma aceasta, care se gătește în internat, consta din două surte în formă de rochie, două pălării, — una de iarnă și alta de vară, — și din o toaletă.

3. La intrarea în Internat fiește care elevă are să fie provăzută cu: 6. cămeși, 6 camisoane, 6 pantaloni, 1 fustă de iarnă, 6 serviete, 12 batiste, 6 părechi de ciorapi, 2 părechi de păpuci, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, 2 perii de încălțăminte, 1 plapomă, 2 pepteni, 1 saltea de lână, 2 cuverte de pat din giolgiu alb, 1 lavor de spălat și 6 ștergare.

U I T A T.

S'a sculat de dimineață, s'a îmbrăcat repede, adecă ce îmbrăcăminte? și-a pus halatul și scufia pe cap, și s'a scoborît în grădină. Dar n'a stat mult supt umbra rece a copacilor; îl chinuia parcă un gând ascuns, un gând îmbucurător care avea să se împlinească. Și, e cași când ar fi fost să găsească această bucurie undeva, pe o masă, în colțul vre-unui sertar, boerul se grăbi să se întoarcă în odaia lui. Beu pe jumătate cafeaua, deschise geamul, și, când mănunchiul de raze se împrăștie pe podelele curate, începu să îngâne un crimpeiu dintr'un cântec. Simția o voioșie rară, el, care nu rîse de ani de zile, care nu mai ținea minte de când nu avuse o clipă liniștită, — liniștită în toată puterea cuvântului; o voioșie rară, el, sufletul chinuit de singurătatea apăsătoare a celor patru odăi goale de lucrurile pierdute, în mezaturi — pentru datorii, — fapt ce depărtase pe toți ai lui.

Și deodată ochii boerului întâlniră colțul alb al plicului vărât supt mușamaua mesei. Luă scrisoarea, o deschise, și ceti pentru a nu știu câtă oară rândurile ce i-se păreau scrise mai ceteș, deși nu se deosebiau întru nimic de celelalte.

«...Și mai am să-ți aduc prin aceasta o mare veste: nepotul meu și al tău se însoară. Joi seara, la ciasurile opt de seară, o să-ți trimeată o trăsura să te ducă la biserică. Să fii gata, și să te îmbraci ca pentru o asemenea sfântă slujbă.»

Azi era Joi; seara de astăzi avea să aducă ceasurile opt. Cum să nu se gătească? Dar numai decât! O să caute hainele lui cele bune. Se simția atât de ușor, de când știa că-i ertat de către aceia pe cari dînsul îi iubiă în tăcere.

Puse plicul la loc, luă cheia, și aleargă în cameră. De mult nu umblase broasca ruginită a lăzii: — se deschise cu un scrișnet de ciudă parcă. Bătrânul luă pânza de borangic de deasupra, mai scoase o blană, câteva mărunțșuri, și surtucul negru-verziu, neîmbrăcat de atâta vreme, eși la iveală. Il luă de cheotoare și-l duse în sală, la lumină. Doar căptușala era roasă supțioară, și la poale, din dos; — ei, asta nu se bagă de seamă. În față însă îi lipsia un bumb; nici asta nu era mare lucru, — o să-l coase. Așează surtucul pe un scaun și porni, din nou, în cameră. Jiletca era bună, chiar foarte bună, — nouă-nouță. Când își făcuse hainele, jiletca îl strângea, și nu o purtase nici-odată. Cei mai purtați erau pantalonii, — erau grozav de roși pe jos, la călcăc. Bătrânul își făcu planul: o să-i scurteze de un deget, și, cum era mult mai slab, poate nu i-or fi scurți.

Intinse toate hainele pe pat. Se vedea îmbrăcat cu ele; un zâmbet de osebită mulțămire îi flutură pe buze. Deodată se opri: Dar pălăria? În fundul sălii, pe un dulap, îl aștepta în cutia ei. O scoase: o pălărie înaltă, cenușie, cu marginile largi; căptușala, de mătăasă albă, era curată, tața însă pierduse puțin din lustru. Veni dinaintea ciobului de oglindă, și-o puse pe cap: — cam mare. Cum se putea! Altădată parcă îi eră crescută! Ce-i dreptul, tare de mult. Câți ani să fie? Păi o cumpărase...

... Dar, bine, de asta avea să se îngrijească el acuma; avea vreme să se gândească la ce făcuse odată! Și, ca să câștige vremea ce pierduse, se duse repede, să se vadă, în odaia de alături, în geamul ferestei ce da în umbra deasă a grădinii și-i slujia, vara, drept oglindă. Aici, deși se vedea

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Iulie 1906.

— **Știre redacțională.** Domnul Ioan Russu-Șirianu, directorul ziarului nostru a plecat la băile din Basna.

— **Reintroducerea exactoratelor comitatense.** Ministrul de interne are de gând să reintroducă cu unele schimbări exactoratele comitatense cum au fost mai înainte, ca să se asigure și în asta privință autonomia comitatelor.

— **Adunarea generală** a Fondului de teatru român se va ține anul acesta la Sta Maria mare, în 28 August, la Lipova. Precum suntem informați Lipovenii vor să dea un caracter mare serbărilor ce se vor arangia cu acest prilej. S-au ales mai multe comitete pentru a face pregătirile necesare.

Intre altele se va face și o emulare de mai multe coruri țărănești din comunele din jurul Lipovei. Pe urmă toate corurile laolaltă — vre-o 500 de voci — vor cânta «Deșteaptă-te Române».

— **Cununie.** Dl Liviu Dimitrean, teolog abs. anunță cununia sa cu d-șoara Elena Crișan, din Murăș-Sântimbru, ce se va celebra în 29 Iulie st. n. 1906 la 4 ore d. a. în biserica parohială gr-cat. din Murăș-Sântimbru.

Felicitări!

— **In atențiunea medicilor romani!** S'a scris concurs pentru postul de medic cercual la Vașcou. Salarul în lunat cu acest post în bani gata 1600 coroane, bani de cvartir 600 coroane, cari se vor solvi prin oficiul regesc de dare din Beiuș.

Pentru vizitari acasă 40 fileri, iar la casa bolnavului 80 fileri. Vizitările de noapte se vor compută dublu. Spesele de călătorii în cerc sunt calculate la 284 coroane 34 fil. Terminul pentru înaintarea recursurilor e 3 August oarele 3 p. m. Recursurile au a se înainta în persoană. Iar alegerea se va ține în August oarele 10 antemeridiane. Cercul e cu puțină escepțiune românesc și are 37 comune.

— **Crezul Românului.** De patru ani încoace și fără zgomot mare, apare sub direcția dlui profesor I. Moisil dela Tg.-Jiu «Amicul tinerimei», cu articole literare și științifice, scrise pe înțelesul tinerimei școlare. E o revistă în genul publi-

mai șters decât în ciobul de dincolo, în schimb se arată întreg. — O să meargă și pălăria. În cutie găsisse și mănușile, — galben de piele. S'ar fi convenit albe. Dar la un bătrân ca dânsu. Totul e că avea și mănuși: o să lăție numai în mână, fără să le puie.

Glasul mătușei Marghioala îi rupse firul treburilor.

— Poftim la masă.

— Nu mănânc, n'am vreme... o să gust de seară ceva după nuntă, la nepotu-meu... Mai bine adu-mi ac și ață, și ajută-mi.

Ce-i mai lipsia? A! cravata. Ei, dar când rămâne vorba numai pentru cravată!

Cu acul în mână, se plimbă dela o cutiuță la alta; îi lipsia bumbul ce trebuia să coase la surtuc. Greul era de găsit unul la fel. Se hotărî; scoase pe cei doi dela spate — aceia nici nu se băgau de seamă, seara, — și cusu pe unul în față. Cu pantalonii era mai mult de lucru; chemă și pe mătușa Marghioala, și unul de o parte, altul de alta, după multă trudă, îi scurtă, așa încât să nu se vadă rosăturile. Haine, mănuși, pălărie..., iar se lovi de cravată. Avea una vișinie, — nici nu eră de vorbit. Trebuia să-și facă alta. Pentru întâia dată îndrăzni să deschidă sânducul unde păstră rochiile și lucrșoarele rămase pe urma cucoanei Sultana, soția dumisale, trecută de mult în lăcașul de odihnă al celor drepti. Supt un macat ce învălia un malacof, găsi o roche de faiu negru, și tremurând, ca și cum ar fi făcut o faptă pentru care cucoana Sultana l-ar fi ținut de rău, tăie dintr'un volan dedesupt, o fâșie întregă!

Două ceasuri în cap tivî cravata. Mătușa Marghioala îi crohmoli o cămasă cu piepții tari

germane și îmbrățișează multe
leme f... itoare. Intre altele ținde, în mod
și la... tivarea sentimentului național. Iată,
umărul... n urmă, *Crezul Românului*, o ru-
... — zice dl director — «fiecare
un român să se obicinuiască a o rosti în seară».

I. Cred într'unul Dumnezeu, Tatăl a tot fiitorul și ocrotitorul Românilor, care vede toate și-i apără de toate atacurile văzute și nevăzute.

II. Și în puterea națiunii române, care din coloniile romane s'a născut ca să fie lumina răsăritului, căci este sânge latin din adevărat sânge latin;

III. Descălecând pentru preamărirea numelui de Roman pe plaiurile și văile Daciei s'a împreunat cu vitejii Daci și națiune nouă s'a făcut;

IV. Și a suferit națiunea română încălecările Barbarilor curând după zămisirea ei în Dacia și asupra ei a fost și înjosită și îngropată în întunecul amarului și al neștiinței;

V. Și din nou a înviat după îndelungate lupte seculare;

VI. Și și-a înălțat fruntea ocupându-și locul ce i se cuvine între popoarele pământului.

VII. Și iarăși i se va vesti numele cu mărirea, căci viața lui pe pământul românesc nu va avea sfârșit;

VIII. Și în spiritul națiunii, Dătătorul de viață care dela Tatăl și dela Fiul porcede și trebuie mărit asemenea lui, carele a grăit prin Ureche, Costin, Neculcea și prin Șincai, Maior și Micul nria vitejia lui Mircea, Ștefan și Mihai și prin nria, Cloșca și Crișan, prin Tudor Iancu, și to-ășii lor;

IX. Și în unitatea culturală, una și nedespărțită a tuturor Românilor;

X. Mărturisesc cele ce aleșii națiunii mărturisesc că o să fiu Român verde și credincios;

XI. Aștept împlinirea tuturor dorințelor naționale;

XII. Și în viața vecinic românească, ce va să fie Amin!

— **Moartea regelui minelor africane Reit** Luni a murit în Herfordshire după o boală lungă și grea regele minelor africane Sir Alf Reit, unul din cei mai bogati oameni din țară care timp de 20 ani a adunat din întreprinderi sale de industria de aur africană peste 1 miliard de coroane. Reit a fost născut în Hamburg. Norocul fenomenal și-l'a făcut el intrând în serviciul firmei parisiene Borges et comp., care speculă cu acții de diamante și avea mine de diamante și în Africa de sud. Reit merse în Africa și intră acolo în relațiuni cu vestitul bogătan Cecil Rhodes. Soartea, care l'a favorizat atât de mult și-a răsbunat de altă parte, hărăzindu-i o boală de stomac gravă, în urma căreia Reit era

daji cu luminare de spermanțetă, de luciau ca

sonornicul bătū șeaze ceasuri. Bătrânul tre-
ri. Trebuia să se pregătească. Mătușa Mar-
ghioala se învârtia ca un titirez pe urma boierului,
re nu-și mai găsiă locul, când în fața sfărâ-
hăturii de oglindă, când într'un colț, căutând o
buletă, cău... într'un colț, căutând un bold. Pe
măsură ce se gătia, pe aceiași îi creștea și inima
ând se văzu îmbrăcat gata, și văzu că-l prinde,
pare mai tânăr cu zece ani, cel puțin: credea
ă visează. Își desfăcu fiogul cravatei și-l făcu
in nou mai înfioiet, și își potrivî încă odată
șrul, dat în sus deasupra frunții.

Ceasul bătū șeapte ore. Bătrânul își puse mă-
ușile și pălăria, — puțin pe frunte și în spre
reapta. Ochiul îi săgetau. Ce tânăr e boierul
deci? Conde! La ușă, cu mâna pe obraz,
mătușa Marghioala nu-l mai cunoaște.

— Hai, Marghioalo, deschide poarta: birjarul
vrea o vrea să tragă în ograda.

Când auzi scârțăitul porții, îi trecu prin inimă
m fior. Huruitul unei trăsurii se deslușă în de-
artare.

— Marghioalo, ai deschis bine poarta? Știi
ea pățit bietul Vasile când și-a zdrobit droșca
e un stâlp?

Boierului Vasile i-se întâmplase lucrul acesta
cum vr'o doisprezece ani! Cum se topesc anii
pe căzuri într'o singură clipă de fericire!

Într'una se pierdu în celalt capăt al
ei, după rângăni cu vuietul ei geamurile

ânul se imbla în lung și 'n lat.
în întârziere trăsură. Bătuse opt ceasuri; opt

în palatul său în așa mizerie, ca și cei ce mor
de foame pe stradă. A avut numai 53 de ani și
se laudă la el amabilitatea, cu care se purta față
cu toți cari intrase cu el în contact personal.

— **Rău înțeles.** Regina Margareta a Italiei,
făcând o călătorie prin țară, fu întâmpinată la
gara unui orașel — de unde avea a face călă-
toria cu trăsura — de primarul orașului în fruntea
onoratorilor. Municipiul îngrijise a servi reginei
un dejun cuvenit. Regina însă în loc de a gustă
din bucatele cele alese, ceru un pocal de vin,
care îi fu numai decât servit. Bând vinul îi pică
un strop pe rochia ei de mătase. Ea își trasă
batista din buzunar spre a șterge stropul de vin,
dar primarul înțelegându-o rău, se aplecă înaintea
ei și îi zise într'un ton plin de complezanță;

— Vă rugăm, Maiestate, lăsați, lăsați, am achi-
tat din nou întreg contul!...

— **Apel literar!** Incepând din anul 1898 până
în 1905, în Tribuna Poporului și Tribuna din
Arad, precum și în alte ziare și reviste, am pu-
blicat mai multe *fabule*, apoi *legende* și *snoave*
din popor.

Nu aș voi să las condeiul din mână până mai
am material pentru activitate în ogorul literaturii
poporale; drept aceea mă îndrept către on. d-ni
librari, respective editori de cărți, oferindu-le aceste
trei specii de lucrări literare spre editare, fără a
pretinde alta remunerare, decât din fiecare specie
câteva exemplare, mulțumit fiind și altcum cu pro-
fitul moral.

În cât privește valoarea literară a fabulelor resp.
a legendelor, on. d-ni librari și editori, eventual
chiar și particulari, binevoiască a ceti la pagina
12 al. 3 în »Zece ani de mișcare literară în Tran-
silvania 1890—1900. Material critic,« de Il. Chendi
etc. și convenindu-le acest ofert pe cât de mo-
dest, pe atât de nepretențios, binevoiască a mi-se
adresă sau privat la adresă în Cusuiș (Köszvény)
ctul Bilhor p. u. Szudrics, sau în foaia »Tribuna«
și le voi servi cu informațiuni mai în detail.

On. Redacțiuni al tuturor ziarelor și revistelor
sunt rugate a reproduce acest *Apel!*

Caril Bodnariu preot rom. ort.

Deteriorarea de to...
... din Paris, care cauti
... a fost vicima unui acci-
dent de automobil, pe șoseaua de lângă Lisieux.

Automobilul său a fost fărâmat de o căruță
încărcată cu lemne, și căruțașul fusese apucat
sub căruța răsturnată, având un picior rupt.

În același timp, eminentul chirurg, rănit ușor,
zăcu la pământ, leșinat timp de zece minute.

De abia se deșteaptă însă, și văzând starea că-
ruțașului, procedă el însuși imediat la îngrijirea
acestuia, și nu porni cu trenul la Paris, decât

jumătate. Aproape de nouă, se auziră roțile unei
alte trăsurii, venind în fuga mare. «Se grăbește»,
gândi boierul, și eși până lângă scări. Trăsura
trecu înainte ca fulgerul.

— Marghioalo, stai la poartă: poate că nu
nimerește casa.

Tremurând de nerăbdare, se întoarse în casă.
Ar fi vrut să steie lângă fereastră să zărească
cele două fanare ale trăsurii, apropiindu-se, dar
nu putea; ocolia masa, se ducea până la sobă,
se întorcea iar. La zece ceasuri încă, nu venise
nimeni. Fiecare clipă ce trecea, era o împunsă-
tură de cuțit în inima lui; fiecare vuit, o nouă
nădejde.

Dar nu putea să nu trimeată după dânsul, îi
scrise doar lămurit sora dumisale. Luă scrisoarea
de supt mușama și ceti iarăși cele câteva rânduri:
«Joi seara, la ceasurile opt»... și sfârșitul: «să
fii gata...», să te îmbraci frumos... o asemenea
zi». Sări unele cuvinte pe care le avea la locul
lor în minte. Făcuse întocmai așa. Nu, nu se
poate să nu-i trimeată trăsura...

Era târziu de tot, trecuse de miezul nopții, și
nimeni nu venise. Mătușa Marghioala dormită
lângă ușă. Boierul o văzu și o trimise la culcare.
Apoi mai stete o clipă lângă fereastră. Simți că
ceva îi umple pieptul, un vâlmășag cald ce i-se
ridicase până la ochi și-i înăbușia răsuflarea. Veni
în mijlocul odăii, își luă pălăria din cap, vroî să-și
scoată mânușile, dar nu putu. Durerea îl învinse.
Căzu pe scaun, își lăsă fruntea pe masă, și izbucni
într'un plâns sfâșietor.

Il uitase.

Em. Girleanu.

când fu asigurat de soartea tovarășului său de
nenorocire.

Grație ajutorului dat de d-rul Doyen la timp,
bietul căruțaș va scăpa cu piciorul întreg.

— **Răutacios.** Nepotul lui Mayerbeer mersese
într'o zi la Rossini cu rugarea, ca marele măestru
să aibă bunătatea a ascultă muzica unui marș
de doliu, ce l'a compus el după moartea un-
chiului său, sub influința întristării cauzate prin
perderea lui. L'a rugat tot-odată a-i spune ne-
preocupat și fără complimente părerea sa asupra
acestei bucăți muzicale.

Rossini îl ascultă cu atențiune, apoi dupăce
sfârși tânăru, îi zise:

— Foarte frumos, nu-i vorba; însă mie totuș
mi-ar fi părut mai bine, dacă a-i fi murit dta, și
unchiul dtale ar fi compus un marș de doliu
sub influința întristării pierderii nepotului său.

— **Contra »Qidium«-ului** în loc de prav
de sulfur, să presărim viile noastre cu hepar sul-
furic. Influința e repede, sigură. Un kgr. cu
îndrumări costă 64 fil. și se poate căpăta dela
Mayerfi Zoltán, fabricant de material de stropire,
în Kecskemét.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de
patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate
să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă dis-
trugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte
mult. Atragem atențiunea asupra inseratului far-
macistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publi-
căm sub titlul «Am fost bețiv.»

— **Corecții pe hârtie calitate foarte fină**
100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor.
se poate căpăta în Librăria lui *Ingusz J. și*
fiul Arad.

— Atragem atențiunea asupra anunțului alui
Dorn Jozsef.

Concert. petreceri

— **Turneul lui Z. Bârsan.** Am anu-
... ca iubitul nostru artist
... va face un turneu artist
... românești. Turneul a și tot
început la Făgăraș de acolo la Sebeș și
Săliște, întimpinând pe tot locul multă dra-
goste. Artistul va cercetă apoi Orăștia, Ha-
țegul, Lugojul, Caransebeșul, Oravița, Timi-
șoara și apoi Aradul, unde cu prilejul re-
prezentanțiunii teatrale se va arangea și o
petrecere dans. Timpul se va fixa ulterior și
pân' atunci însă avizăm publicul pentru a
se prepara.

— Din ocaziunea deschiderii «Cosumului din Sa-
tul-Nou de sus» se va arangea «petrecere impre-
unată cu concert», din partea tinerimeii academice
din jur, Duminecă, în 29 Iulie n. în Satul-Nou
de sus.

— Tinerimea română din Turda și împrejurime
învită cu toată stîma la «petrecerea de vară»,
ce se va arangea Duminecă în 5 August st. n.,
1906 în sala hotelului «Europa» din Turda.

— Inteligența română din Reghin invită cu
toată stîma la «petrecerea de vară», ce se va a-
rangea, Vineri, la 10 August n. a. c., în pavilo-
nului din parcul orașului Reghin.

Pentru comitetul aranțator: Ariton M. Popa,
prezident. Sever Barbu, cassar. Iosif Popescu,
viceprezident. George Maior, secretar. Iosif Șipoș,
controlor.

P. S. Cetitorii acestei învătări sunt rugați a se
conzideră învătăți.

Economie.

Arad, 24 Iulie 1906.

**Note statistice despre comerțul
României.** După constatările pe anul
1905/1906, s'au aflat în toată țara un
număr de 136.674 comercianți de toate
felurile și de toate categoriile, față de
391.665 contribuabili cu impozitul personal.

Numai 101.779 din numărul total al comercianților sunt români; 22.667 sunt evrei, iar 12.228 alte naționalități.

Sunt mai multe județe în țară, în cari numărul comercianților evrei și streini covârșește pe acela al comercianților români. Acestea sunt: Bacău cu 1582 comercianți evrei, 158 alți streini și 1307 români; Botoșani cu 2359 comercianți evrei, 171 alți streini și numai 734 români; Covurlui 1226 evrei, 848 alți streini, 1377 români; Dorohoi 2227 evrei, 92 alți streini 691 români; Fălciu 878 evrei, 102 alți streini, 587 români; Iași 3404 evrei, 259 alți streini și numai 836 români; Neamțu 1572 evrei, 141 streini, 836 români (ca și în județul Iași); Roman 964 evrei, 110 alți streini, 566 români; Suceava 1269 evrei, 101 alți streini, 539 români; Vaslui 659 evrei, 61 alți streini, 541 români.

În toate aceste zece județe, în cari numărul comercianților români e mai mic decât al celor streini, proporția e următoarea: 8014 comercianți români și 18.352 de alte naționalități, din cari 16.310 evrei. Îndrumarea Românilor spre comerț, mai ales în aceste județe, este așadar o problemă asupra căreia trebuie să se îndrepteze toată atențiunea noastră.

Numărul cel mai mare, 43.510 din totalul de 136.675 comercianți se află în județul Ilfov; aci proporția este: 40.087 comercianți români și 3433 de alte naționalități, din cari 1534 evrei. În Ilfov așadar sunt mai puțini comercianți evrei decât în Neamțu, în Bacău, în Botoșani, în Dorohoi și nici pe jumătate cât în Iași.

Valoarea locativă a tuturor stabilimentelor de comerț din țară s'a prețuit la aproape 48 de milioane. Din acestea, 21 milioane revin numai județului Ilfov, — apoi urmează: Brăila cu 2 milioane jum. Iași, Dolj, Covurlui cu câte 1,800.000 Prahova și Constanța cu 1 milion jum.; celelalte supt un milion până la Fălciu cu numai 270.000. În ce privește însă numărul comercianților, ordinea de clasificare a județelor este: Ilfov, Dolj, (5800) Prahova, Dâmbovița, Iași, Buzău, Constanța, Brăila (3800) etc.

Comparativ: în curs de 10 ani, dela 1895 până la 1905, numărul comercianților români a crescut dela 68.785 la 101.779. Ceeace însă e curios, este că această creștere se arată a se fi făcut în chip brusc, dela 1904, când nu erau încă, după constatări, decât 72367 comercianți români, la 1905 când de odată se găsesc 101.779. Dela 1896 până la 1904, numărul comercianților români oscilează între 66 și 72 de mii.

Numărul comercianților evrei, dela 1896 până la 1901 este în descreștere treptată, dela 24 la 20 de mii; dela 1902 e treptată creșterea, dela 21 mii la 22.667. Numărul celorlalți comercianți străini e aproape staționar: 10 până la 12 mii.

Valoarea locativă a stabilimentelor de comerț a căzut dela 34 jum. milioane în 1896 la 32—33 milioane până în 1900; la 1901 se ridică brusc la 42 jum. milioane, iar de aci treptat până la 43 (15) în 1904 și la 48 milioane în 1905.

Toate cifrele acestei statistice nu sunt numai informative, ci sunt și de natură a stabili învățăminte și a da naștere la îndemnuri, cari sperăm că nu vor lipsi.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 23 Iulie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7:42 — 7:43
Secară pe Octomvrie	7:72 — 7:73
Orz pe Octomvrie	6:34 — 6:35
Cucuruz pe Iulie	5:32 — 5:33
Cucuruz pe 1907	6:38 — 6:39
Grâu pe Aprilie 1907	6:58 — 6:59

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7:41 — 7:42
Secară pe Octomvrie	7:70 — 7:71
Ovăs pe Octomvrie	6:33 — 6:34
Cucuruz pe Iulie	6:29 — 6:30
Cucuruz pe 1907	5:31 — 5:32
Grâu pe Aprilie 1907	6:37 — 6:38

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15:00—15:20
" 79—100 "	
Secară: 100 "	11:60—11:70
Orz: 100 "	13:50—13:60
Ovăs mercantil 100 klgr.	15:10—14:20
Ovăs cernut 100 klgr.	13:30—13:30
Cucuruz nou 100 "	13:00—13:10
" vechiu 100 klgr.	

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. 115—116 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 122—123 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 124—125 fil.; mijlocii părechea 250—260 klgr. greutate 126—130 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

Posta Administrației.

M. Oprean. Maros-Vásárhely. Abonamentul e plătit până la 1 Iulie 1906. Rugăm și pe II semestru 1906.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării Ven. Consistor diec. dtto 19 Mai a. c. nr. 368 B ex. 1905 se escrie licitațiune minuendă pentru renovarea bisericii gr. or. române din Dalboșeț (protopresbiteratul Mehadiei) dieceza Caransebeșului și anume: repararea cermei bisericii și pardosirea ei cu lespezi de peatră mozaică venețiană cu prețul de exclamare 2746-90 c.

Licitațiunea se va ține în 30 Iulie (12 August) a. c. p. m. la 2 ore în școala comunală din loc.

Reflectanții vor avea să depună la începutul licitațiunii vadiul de 10% din prețul de exclamare, în bani gata ori în hârtii de valoare.

Planul și specificațiunea de spese să pot vedea la oficiul parohial.

Dalboșeț, la 24, Iunie v. 1906.

Comitetul parohial.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela cruce beatură spirțuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beatură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei»:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Se caută

un conducător de tipografie,
care se pricepe bine la manipularea mașinelor.

Condițiune stabilă, salar bun

A se adresa la »Victoria» institut tipografic în Șimleu.

Cel mai sigur medicament contra tusei, răcelei și regușelei e

zăharul lui RÉTHY

— ce se capătă în ori care farmăcie. —

Prețul unui borcan 60 fil. Să se ceară numai zahărul lui Réthy. Cinci flacoane trimite pentru 8 cor. cu porto cu t.

Pregătitorul RÉTHY BÉLA farmacist, Békésosaba.

Stabiliment de hydrotheraphie

Wällischhof

stațiunea de tren și postă Brunn-Maria-Ezersdorp, 30 min. departe de Viena.

Aranjament modern

(pe lângă hydrotheraphie completă băi de soare, de aer, de acid carbonic și electric, massage, electricizare gimnastică suedă, dietetică individualizată etc.)

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef stabilimentului:

Dr. Marius Sturz

Cine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii
precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în
un asortiment bogat acela poate se câș-
tiga în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

căltunar pentru bărbați și femei

Kossuth-utca nr. 67 și Boros Béné-
tér nr. 2.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă pre-
țuri moderate, trimițând cataloge mari ilus-
tate. — Numai la mine se poate căpăta
»Școala« de cimbalnă, după care poate
învăța foarte ușor ori și cine și fără pro-
fesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil.,
a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea ba-
niilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalnă și de muzice

M a k ó (casa proprie).

● In mai multe expoziții premiat cu primele premii. ●

Nrul telef. 439.

**Prima fabrică de căruțe
de pe câmpie**

Ifj. Hodács János

SZEGED Strada Kistisza nr. 4.
(Urmarea străzii Maros)

Magazin mare permanent din diferite

căruțe noi domnești.

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte
avantajoase

căruțe folosite, în schimb (phaltone cu acoperiș și fără acoperiș, sănii, etc. etc.) .. ..

Catalog ilustrat în cinste și fără porto.

Institut regnicolar de pictură și
artă industrială.

Depesă: Intemelată
BLASKOVITS. la 1887.

De mai multeori premiat.

Bátori Blaskovits M.

PICTOR BISERICESC

Szabadka. Erdő-sor 66.

Recomandat din partea Excel. Sale
primatului papal și a clerului înalt,
din parte Magn. Sale contelui tolnai
Festéich Taszilo. Pictorul eparchie-
lor sârbești, recomandat din partea
Excel. Sale patriarh. C. Brancovici.

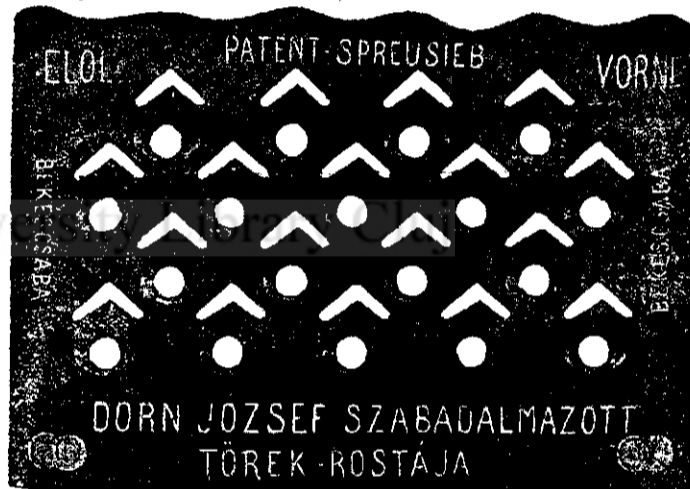
Ciururile brevetate ale lui Dorn József

să potrivească la tot felul de mașini de treerat, pentru scuturat
paiele la mașina curățitoare de jos etc.

Fiecare econom e dușmanul său propriu, dacă nu folosește
ciururile brevetate ale lui Dorn, la mașinile de treerat, care-i
rămâne în cinste după 3 zile de îmblătit.

Cu totul sunt în circulație cam 6000 de ciururi.

La îmblătitul din anul trecut a eruat contele Wencheim pe
moșia sa dela Csorvász de la 500 de clăi de bucate 247 de klg.
de grăunțe față de ciururile de lemn, cea-ce dovedește și
„Societatea economica“ („Gazdasági egyesület“) din comitatul Bihor.

Furnizez pentru fabricanții din țară și străinătate.
Iau răspunderea pentru ciururile mele de bucate. Recomand
încălzițoarele mele cele nouă, cari să potrivească la ori-ce mașină
(sparher) cu cari să crușă 50% de material de ars, care dă
căldură plăcută și trainică.

Cu prospecte și explicații mai detaliate servește
DORN JÓZSEF, atelier de mașini Békés-Csaba.

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatei mele cumpărători
că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad

am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

unde de altfel având prăvălie, țin garnitură de salon, salon băr-
bațesc, cele trebuincioase pentru un prânzător modern, dela pre-
ț cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorința eficientă
în modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de până acum
să o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS

TAPESIER

A R A D, strada Deák Ferencz nr. 7.

— Magazin de jaluții cu automat. —

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

G. P. PANTELIC in SEMLIN
(ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FOND. IN 1854.

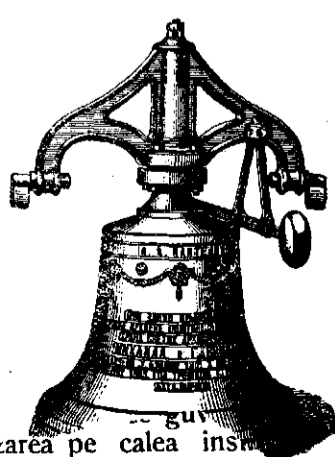
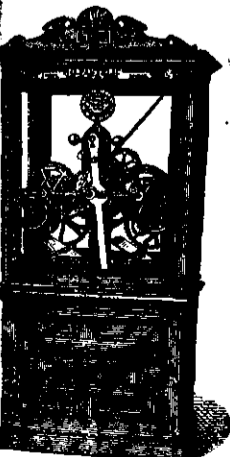
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție,
cu pendulă liberă, cu sîrmă.

Toarnă clopote noi, face smălțuri mișcătoare de fier,
la clopote vechi pentru ale acorda armonice, face
adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercetat expoziția universală din Paris din 1900 cu scop de studiu.

Provocare la subscriere!

Pentru acțiuni de prioritate cu 5% dela trenul-motor de sub podgoria Aradului.

Comitetul executiv, ca antecesorul societății pe acțiuni a trenului-motor de interes local de sub podgoria Aradului, a fost deja la timpul său convins, că trenul acesta de interes local va fi o întreprindere cu câștig. Comitetul executiv, pe bază experiențelor câștigate la întreprinderi mai mari, din precauțiune s'a îngrijit ca hârtiile de valoare a acestui tren-motor, a căror fructificare se poate considera ca sigură, să le poată câștiga și publicul nostru de aici. Pentru aceea, comitetul-executiv, în contractul legat cu firma **Henning, Hartwich și Soții**, a pus condiția, ca firma să fie îndatorată a ceda din acțiunile de prioritate pe sama publicului atâtea exemplare câte acesta va voi se cumpere. Comitetul-executiv s'a gândit mai ales la acționarii fundamentali pentru cari posesiunea acțiunilor de prioritate vor avea îndoiță însemnătate. Comitetul executiv și-a stranscris drepturile referitoare la aceasta pe direcțiunea trenului-motor de interes local de sub podgoria Aradului; ai cărei membrii mai toți au fost la timpul său și membrii în comitetul executiv.

Direcțiunea trenului-motor a societății pe acțiuni, în privința aceasta a ajuns la conțelegere cu firma **Henning, Hartwich și Soții**, ca de o camdată să esmită pentru subscriere pe seama publicului de aici 5000 bucăți acțiuni de prioritate în valoare de 100 Cor. bucata cu percente de 5%.

Observăm ca acțiunile de prioritate după statute au favor de 5% dividendă față cu acțiunile fundamentale. Mai departe trebuie se atragem atențiunea publicului și la aceea, că capitalul fundamental al acestui tren — care are lungime de 60 Klm. — relativ la capitalul altui tren de asemenea mărime, în proporțiune e sumă mică. La aceasta mai contribuie și împrejurarea, că și ante-condițiunile papirelor acestuia de valoare abstragând dela capitalul fundamental mai mic — sunt cu mult mai avantajoase, ceea ce de altfel e destul de cunoscută și înainte părților interesate. Ca subscrierea să se poată face mai ușor de către onoratu public, direcțiunea a făcut învoială cu băncile subsemnate, ca și la acelea să se poată subscrie acțiuni.

Condițiunile de subscriere sunt următoarele:

1. Prețui unei acțiuni de prioritate cu 5% e 100 Cor.
2. Din suma prețului acțiunilor subscribe 20% se plătește îndată, 25% până la 15 Sept., 25% până la 30 Sept., și ultima rată 25% până la 31 Oct. 1906. De sine înțelegându-se că iscăliitorului îi stă în dragă voie a plăti și rate mai mari sau și întreaga sumă de odată.
3. Iscăliiturile la firmele de jos trebuie să se facă până în 15 Septembrie 1906.
4. Pentru acționari fundamentali să susțină dreptul de obținere.
5. Firmele de jos au drept a estrada acțiunile de prioritate supra iscălite, în proporțiunea sumei principale ce a rezultat la iscălire. Timpul deschiderii linii trenului-motor de sub podgorie se poate pune pe 1-ma Septembrie 1906. Anul prim de gheștiune (care aduce percente) se socotește dela ziua deschiderii până la 31 Decembrie 1907.

Arad, 18 Iuliu 1906.

Az Aradi Első Takarékpénztár.

Az Aradmegyei Takarékpénztár.

Az Aradi Ipar- és Népbank.

„Victoria“ institut de credit și economii.

Az „Aradhegyaljai“ h. e. motorosvasut részvénytársaság.

...uri, cari sperăm ca